

CIRCA ANNUM DOMINI MXXIV.

ALPERTUS

SYMPHORIANI METENSIS MONACHUS.

S. NOTITIA DE ALPERTO ET EJUS OPERIBUS.

(Apud Pertz, *Monumenta Germaniæ historica*, Script. tom. IV, pag. 696.)

Alpertus, Sigeberto auctore (1) sancti Symphoriani Metensis monachus, sæculo xi ineunte, duos libellos composuit, alterum de episcopis Metensibus, Constantino abbati (2) inscriptum, cujus quod unum exstat fragmentum (3) de Deoderico præcipue agit; alterum, quem De diversitate temporum vocavit, ad Burchardum Wormatiensem episcopum (4). Priore quædam memoratu dignissima ad historiam annorum 978-984 facientia tradit, quæ a viro in obsequiis Deoderici I episcopi quondam assiduo compererat (5); de Adalberone II et Theoderico II pauca tantum addit, quæ nostrum ex partibus Adelberonis III et Theoderici ducis contra Theodericum episcopum stetisse, ideoque ante annum 1017 scripsisse indignant. Liber, catalogum episcoporum Metensium sancto Clementi ostensum secutus, Alpertum aliquando in Metensi diocesi versatum cleroque Metensi ascriptum fuisse probat (6), nec tamen Metis conscriptus est, cum Constantino abbati directus (7) non autem oblatus esse dicatur. Certe libros De diversitate temporum Alpertus minime Metis (8), sed in diocesi Trajectensi, cujus clero sub Ausfrido et Adalboldo episcopis ascriptus fuerat (9), in ecclesia aut monasterio e sinistra Rheni (10) sito, Trajecti fortasse (11) aut Noviomagi præsens, composuit; et cum Adalboldi episcopi librum de gestis Heinrici II

imperatoris ante oculos haberet (12), res potius provinciæ quam imperii enarrandas sibi proposuit. Narravit igitur quæ aut ipse expertus fuerat (13) aut a viris qui ipsi fide digni videbantur audierat (14), res tempore Ausfridi et Adalboldi in diocesi Trajectensi gestas, nullo partium studio (15) ductus, at in homines improbos et nefarios acriter invectus. Libro primo de rebus Ansfridi, secundo de rebus Adalboldi episcopi agit. Scripsit anno 1021 (16) aut 1022, defuncto jam Balderico (17), sed ecclesia cathedrali Trajectensi nondum consecrata (18).

Liber ad intelligendam terræ illius historiam valde utilis, una cum historia episcoporum Metensium sæculo xi in manus Sigeberti Gemblacensis, in monasterio S. Vincentii Metis morati, devenit et ab ipso exscriptus (19) est. Usus est Sigebertus fortasse eodem codice, quem jam manibus tero, unico saltem qui supersit et quem a Roberto Verboeckhorst præposito S. Ludgeri Helmstadiensis sibi traditum Eccardus in Corpore SS. mediæ ævi t. I, p. 91-132, paucis locis emendavit, sed compluribus male expressit. At pars operis, scilicet libri i capita 11-15, Eccardo ignorante jam anno 1680 sub titulo *Vitz S. Aufridi episcopi Ultrajectini pars, auctore monacho Ultrajectino S. Pauli*, tomo I, Maii, pag. 431-432, in Actis SS. Antwerpiensibus prodierat,

NOTÆ.

(1) De SS. eccl., cap. 143.

(2) De eo vide supra pag. 658 (*Patrologiæ* tom. CXXXIX, ad an. 1024).(3) Ad deperditam operis partem pertinere videntur quæ Hugo Flaviniacensis libro ii tradit: *Domnus Fingenius Scottorum progenie oriundus. . . . Cujus adventum peregrinationem et conversionem qui plenius nosse desiderat, in Vita Theoderici eximii Metensis episcopi sciri potest.*(4) *Ad Theodericum II Metensium episcopum*, scribit Meurisse in *Hist. epp. Metensium*, p. 349, eo fortasse in errorem ductus quod ultimum codicis unicus caput de Theoderico II agit.

(5) Cap. 1.

(6) Deodericum vocat *nostrum præsulem*, cap. 1.

(7) Igitur missus, haud a præsentem oblatus.

(8) Vocat eam *Metim in Belgis* i, 5.(9) Clericos Trajectense *nostros* vocat i, 8, 12, 13; cf. et narrationem de Ausfrido i, 11-18, de mercatoribus Tielensibus et bello contra Frisiones ii 20 sqq.

(10) ii, 1, 9.

(11) i, 14: *Est collis sex millibus a Trajecto.*

(12) i, 5. Cf. Adalboldi laudes ii, 2.

(13) Exempli gratia i, 15: *Audivi quemdam, etc.*

(14) i 18, 12; ii, 14.

(15) Cf. ii, 14. Balderici res Thietmarus eodem fere modo exponit.

(16) Initium scribendi fecit Heinrico II jam imperatore (i, 7) et postquam Adalboldi liber de Heinrico II prodierat; opus suum usque an. 1021 produxit, ii, 16, 17.

(17) An. 1021.

(18) Consecratio solemniter ecclesiæ cathedralis Trajectensis per Adalboldum episcopum d. vi Kal. Julii an. 1023 præsentem Heinrico II imperatore et duodecim archiepiscopis et episcopis facta est; quam certe noster non silentio præterisset, si ea peracta scripsisset. Scripsit etiam dum Heinricus II in vivis erat.

(19) Ad an. 978, 982-984, 997, 1003, 1005, 1006, 1009, 1010, 1020; an. 1808 Baldericum antehabet.

ce membranaceo vetusto S. Pauli Traje-
descripta, quem ex codice Hannoverano haud
apparet, quare ejus quoque ratio habenda
itioni igitur nostræ inservierunt :

regius. Constat foliis sex membranaceis in-
binis per paginam columnis littera exigua
æ sæculo XI exaratus est. Scribam librum
ellexisse multa loca probant, aut ipsius post-

A ea manu aut ab altero ejusdem sæculi scriptore,
fortasse Sigeberto, quem numero.

2) Signavi, sed nec ipso interdum veræ sententiæ
callido, correcta.

3) Editio capitum 14-15 libri primi, in Actis SS.
l. c.

Quibus adhibitis, textum, quantum fieri potuit,
pristinæ integritati restitutum proponimus.

DE EPISCOPIS METENSIBUS LIBELLUS.

.. Hujus (20) itaque temporibus (an. 978) B
us rex Francorum in partem Belgarum regni,
sub imperio Ottonis cæsaris erat, animum
, ut suæ ditioni Hrenum usque sibi subju-
lam dum forte Aquis Otto Cæsar ³ ad con-
gandos tutus et omni timore sublato con-
et id per exploratores Lothario regi enun-
esset, magnis itineribus ad eum contendit, et
oviso prope castra accessit, ut imperatori vix
sui recipiendi relinqueretur, atque in fuga
nda emolumenta essent multa relicta, quæ
prædæ hostibus fuerant. Hac felicitate rex
lus, spem suis augere et audacius crebras
nes agere, Mettimque usque proficiscitur :
la re navefacta probrosus rediit. Et sicut ex
e obrepit insolentia, sic item ex eadem ali-
desidia mentis oriri solet. Præsul itaque
cus, quamvis inanes incursus regis forent,
ejus ineptiæ ut reprimerentur statuit. Unde
cum legatis ad Ottonem Cæsarem missis, de-
us eum certiolem facit, dicitque in tanto
perio non debere eum hanc contumeliam diu-
i sibi populisque ejus fieri. Quibus auditis,
a rem imperator curæ necessario æstimavit
onsuesse enim Francos regno ejus impetus et
facere, detrimenti et contumeliæ illi esse
t. Convocatis itaque cunctis principibus, de
ibi injuriis a rege conquestus est. Hii ⁴ om-
nsilio dato, armis illi obviandum esse dice-
uorum omnium consensu suscipit negotium, D
nni parte imperii sui, etiam ex Italia, innu-
is multitudinis cogit exercitum, usque Pari-
rexit, et vastata regione, sine ullius congreg-
diit. Erat tum temporis in Francia vir san-
et spiritu talis ⁵, cui divinitus revelatum
nes, consilio quorum actum est, ut exercitus
ciam duceretur, infra septem annorum cir-
sse morituros. Cujus prophetiam ita com-
colligimus. Nam dum Francia reversus est,
i secundo anno post imperator in Calabria

et nimia celeritate, neque ut res prælii exposcit,
pugnam commisit, omnis nobilitas nostri exercitus
gladio et æstu nimii caloris et siti periit, nec unus
quidem ex eis superfuit, qui facta posteris nuntiaret
(an. 982). Quo rumore ad aures reginæ Theuphanu
perlato, quæ ab imperatore Rohsan (21) relicta fue-
rat, statim procaci locutione, ut fert levitas mulie-
rum, conterrales suos — erat enim de Græcia —
ad cælum extollere exitumque adversi prælii cum
summo probro ad derogationem imperatoris intor-
quere, qui tanta frequenter virtute ⁶ laudatus, a
suis tam facile sit superatus. Præsul Deodericus,
auditis reginæ contumeliarum verbis, multum, ut
dignum erat, contra eam movetur; et cum de ami-
cissimi ac reverentissimi domini adversitatibus, tum
suorum dilectorum ⁷ militum, et ceterorum ami-
corum qui occubuerant, maximo dolore affligitur,
tamen procacitatem et contumeliam reginæ obli-
vioni non dedit. Hoc ultione divina actum, secundum
prædictum sancti illius hominis, a multis credebatur,
ut qui in vastationem regni Francorum consilium
dederant, ipsi in peregrinis terris sepultura et om-
nium amicorum solatiis carerent. Ipse vero Otto Cæ-
sar temerario cursu cum paucis ad naves Græcorum
pugnaturus advolavit; a quibus circumceptus — et
nullus ei locus evadendi patuit — in mare cum equo
insilivit. Super quem tam diu sedit, donec indumenta
omnia quibus indutus erat gladio discideret, ut se
ad natandum expeditiorem aptaret. A longe vero
aspiciens navim, ad quam summo conatu — erat
enim peritissimus natatu — tendere cupiebat. Quem
nautæ natantem cernentes, captum traxerunt in
navim. Erat enim quidam in navi cum eis ex na-
tione Sclavorum notus imperatori, qui mox palu-
damentum quo erat indutus exuens ⁸, ut eo indue-
retur et nuda membra obtegeret, tradidit et nutu
quo poterat innuit, suspicionem nautis adimeret, ne
animadverterent ⁹, ipsum, qui esset, esse. Is etiam,
adprimæ persuasionis ¹⁰ eloquio idoneus, ait, si

VARIE LECTIONES.

veros adjecti. ² regnique c. ³ cesar nonnunquam c. et alia ejusmodi e. g. regine, letus, edificia,
epit, presul, cenobium, equavi, sed plurimum e, æ. æ scribit. ⁴ li 2. ⁵ spiritalis c. ⁶ manu 2.
orum c. ⁸ exiens corr. exuens c. ⁹ animadverterent c. ¹⁰ ita E. persuasioris c.

NOTÆ.

scilicet Deoderici episcopi.

(21) Rossano.